

Pim Mulier en Karel Lotsy lagen elkaar absoluut niet. Als HFC bij hem langskwam voor een bijdrage voor het trainersfonds, was Muliers eerste vraag: 'Wat heeft Lotsy gegeven?'

EEN RIJK, VERWEND ADHD-ACHTIG NAKOMERTJE

Gijs Zandbergen

In #73/74 van de SPORTWERELD was 'Pim Mulier' een van de twee thema's, ter gelegenheid van diens 150e geboortedag op 10 maart 2015. Gijs Zandbergen, de eerste biograaf van Mulier, reageerde met de onder afgedrukte LEZERS-BRIEF, waarin hij vooral persoonlijk getinte anekdotes aaneenrijgt.

Halverwege de jaren tachtig van de vorige eeuw vroeg uitgever Thomas Rap mij of ik ervoor voelde een biografie te maken van de in vergetelheid geraakte Pim Mulier. Want zo was het wel. Er mag dan tegenwoordig sprake zijn van de mythe Pim Mulier, die vervolgens wordt doorgeprikt... rond 1985 viel er weinig door te prikken. Eenvoudigweg, omdat Pim Mulier al vrij snel na zijn overlijden in 1954 een vergeten man was geworden.

Het is dat er in 1985 en 1986 Elfstedentochten werden georganiseerd, waardoor zijn naam als stichter opleefde. Voor het overige was hij echt niet veel meer dan de naamgever van een sportstadion in Haarlem.

Ik nam Raps uitnodiging aan en begon materiaal te verzamelen, grasduinend in oude jaarboeken en tijdschriften. Daarnaast bezocht ik mensen die hem persoonlijk hadden gekend. Dat was bijvoorbeeld de hoogbejaarde sportjournalist ir. Ad van Emmenes, die Mulier karakteriseerde als een 'weergalozе ijdelruit'. Bij die gelegenheid vertelde de bij het gesprek aanwezige mevrouw Van Emmenes dat zij Mulier maar een vervelende kerel had gevonden. Een oude snoeper, die tijdens een diner met haar ongewenst had zitten voetjevrijen.

Een andere zegsman was een bestuurslid van HFC, wiens naam ik vergeten ben. Hij vertelde dat Mulier na de oorlog naar HFC kwam kijken in het gezelschap van een vrouw, die zeker een halve eeuw jonger was dan Mulier. De deftige HFC'ers van destijds vonden dat maar een ordinaire vertoning.

Van hem begreep ik ook dat Mulier en Karel Lotsy elkaar absoluut niet lagen. Als HFC bij hem langs-

kwam voor een bijdrage voor het trainersfonds, was Muliers eerste vraag: 'Wat heeft Lotsy gegeven?' Mulier vond Lotsy maar een omhooggevallen grensrechter die het clubbestuur zover had gekregen hem te 'promoveren' tot beschermheer, zodat Lotsy zelf erevoorzitter kon worden.

Mulier ervoer dat als een dolksteek in de rug en heeft om die reden de club jarenlang gemeden. Muliers achter-achterneef Pim (III) van Limburg Stirum kenschetste zijn oud-oom als een licht-corpu-lent persoon die van de vrouwtjes hield, maar hij vertelde eveneens dat oom Pim hem, student, na de oorlog een paar voortreffelijke flessen witte wijn had gegeven. Mulier had die in zijn tuin begraven toen hij zijn villa in Scheveningen moest verlaten vanwege de aanleg van de Atlantik Wall.

Oom Pim was trouwens toen al wel een beetje 'gaga' geworden. In Twello, waar Mulier tot enkele jaren na de bevrijding woonde, ging hij bij mooi weer midden op straat staan, hief hij zijn handen ten hemel en riep hij: 'De zon, de zon!'

Zijn geheugen was al eerder achteruit gegaan en tijdens een van zijn fietstochten in de omgeving van Twello was hij bewusteloos aan de kant van de weg gevonden. Hij werd met een negenoog in zijn nek in het ziekenhuis opgenomen. De twee verpleegsters die hem verzorgden, zagen hem steeds op een briefje kijken, dat ze later in het laatje van zijn nachtkastje vonden. Daarop stond: 'Kort haar: zuster Rood; knotje: zuster Kamphuis.'

Deze en nog meer feitjes, uitspraken en gegevens over Mulier verzamelde ik gedurende bijna een jaar. Tot ik besepte dat het onbegonnen werk was daar een serieuze biografie uit te distilleren. Die man was zo veelzijdig en energiek geweest en had zoveel ondernomen... het ontbrak me gewoon aan tijd, ambitie en doorzettingsvermogen om dat allemaal uit te zoeken en ook nog eens op te schrijven. Thomas Rap begreep mijn probleem en ik gaf de twee dozen vol verzamelde fotokopieën aan schaatshistoricus Anrie Broere, die over Mulier en het schaatsen

wilde gaan schrijven. Jarenlang hoorde ik daar niets meer over.

Een kleine tien jaar na zijn verzoek liet Thomas Rap mij weten dat hij een pocketserie met sportboeken ging uitgeven: *De Nederlandse Sportbibliotheek*. Zou ik daarvoor geen deeltje over Pim Mulier kunnen maken? Dat leek me wel te doen. Ik haalde de Curverboxen terug bij Broere, die enkele schaatswetswaardigheden aan de verzameling had toegevoegd, maar voor het overige in het onderwerp was verzopen.

Op basis van het verzamelde materiaal schreef ik in 1996 *Pim Mulier, ijdel maar weergaloos*, met dank voor de titel aan de in 1989 op 91-jarige leeftijd overleden ir. Van Emmenes.

Bij een eerdere gelegenheid had ik oud-*HP/De Tijd*-journalist Piet van der Eijk leren kennen, van wie in Raps sportbibliotheek de biografie van voetballer Bertus de Harder was verschenen. Van der Eijk bleek zich ook al eens in Mulier te hebben verdiept. Hij had veel materiaal verzameld, maar ook hij had de handdoek in de ring gegooid, omdat het een te grote klus zou worden. Piet en ik werden vrienden en Mulier werd een geliefd gespreksonderwerp. Zo had een familielid van Mulier hem eens verteld dat onze held zich soms in een kast verstopte als zijn echtgenote hem weer eens achtervolgde.

Over die vrouw, Cornelia, wisten we meer. Ze was kelnerin geweest en kwam uit de Vijfhoek, tegenwoordig een pittoreske buurt in het centrum van Haarlem, maar rond 1900 een achterbuurt.

De door Mulier getekende kelnerin van Thialf 'In de buffettent van Thialf (Heerenveensche wedstrijden, Winter 1890).' Bron: Mulier, W. *Wintersport*. Haarlem: De Erven Loosjes, 1893.

En het beroep van kelnerin had rond 1900 een heel andere, pikantere lading dan tegenwoordig. Het verbaasde ons niet dat Cornelia na de emigratie van Mulier naar Oost-Sumatra aan de drank verslaafd was geraakt. Ze moest zich ontzettend hebben verveeld in het saaie Medan, de hoofdplaats van wat toen het 'Wilde Westen' van Indië werd genoemd. De bevolking van Oost-Sumatra bestond uit inlanders, koelies en vrijgezelle planters. Als die laatsten naar de stad Medan kwamen, was dat echt niet om zich cultureel te vermaken.

Op een zeker moment maakten Piet en ik kennis met Daniël Rewijk, die ons vertelde dat hij op Pim Mulier ging promoveren. Wij spraken af in een Haarlems café en vertelden hem wat we over Mulier wisten. Gezien onze eigen ervaringen waren we sceptisch over het welslagen van Rewijks plannen, maar hij was een stuk jonger dan wij. Waarom zouden we hem ontmoedigen? Onze scepsis werd gevoed door een jarenlange stilte.

Daar hadden we dus naast gezeten. Ongeveer tien jaar na ons gesprek bleek de volhoudende Daniël toch te gaan promoveren. Het is een mooie biografie geworden, waarover sportsocioloog Ruud Stokvis in zijn bespreking in #73-74 van *de SPORTWERELD* zegt het jammer te vinden dat er niet meer persoonlijk over Mulier in het boek staat. Dat ben ik met hem eens. Daniel Rewijk waarschijnlijk ook. Maar, zegt hij: als er weinig controleerbaar bekend is, of de bron is onbetrouwbaar, dan kun je dat in een proefschrift niet opschrijven.

Daar heeft hij gelijk in. Al blijft het een beetje jammer dat daardoor sommige zaken onbesproken zijn gebleven. Het proefschrift bevat bijvoorbeeld niets over Muliers fanatieke tuinieren, een bezigheid die hij ook als een sport beschouwde, of over zijn buikvliesontsteking die hij na zijn terugkeer uit Indië ternauwernood overleefde. Die operatie werd trouwens uitgevoerd door dr. Schoemaker, die dertig jaar later de wielrenner Piet Moeskops voor dezelfde kwaal onder het mes nam.

En wat te zeggen van Muliers betrekkelijk geringe lengte en zeer vroege kaalhoofdigheid? Hij droeg tijdens de wedstrijden nog een pet, toen de andere voetballers die allang hadden afgezet.

Dit alles maakte in mijn ogen van Mulier een rijk, verwend ADHD-achtig nakomertje van oude ouders (ze waren 50 en 43 jaar bij zijn geboorte), dat zich ontwikkelde tot een klein, kaal, ijdel en parmantig mannetje met een enorme geldingsdrang op velerlei gebied.

Alleen, schrijf dat maar eens op in een serieuze dissertatie.